

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड वार्षिक परीक्षा 2022-23

विषय कोड : 1222

धर्मशास्त्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

सूचना: — सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. समुचितं विकल्पं चित्वा लिखत —

5×2=10

(क) शतमन्युः कः कथ्यते ?

(i) विष्णुः

(ii) ब्रह्म

(iii) इन्द्रः

(iv) वरुणः

(ख) कति रुद्राः सन्ति ?

(i) दश

(ii) एकादश

(iii) द्वादश

(iv) त्रयोदश

(ग) महीपुत्रः कः कथ्यते ?

(i) मंगलः

(ii) बुधः

(iii) गुरुः

(iv) शनिः

(घ) कति विद्या स्थानानि सन्ति ?

(i) त्रयोदश

(ii) द्वादश

(iii) चतुर्दश

(iv) पञ्चदश

(ङ) मिताक्षरा टीकायाः टीकाकर्ता कः ?

(i) जैमिनिः

(ii) पाराशरः

(iii) विज्ञानेश्वरः

(iv) विश्वनाथः

2. एक वाक्येन उत्तरं लिखत -

5×2=10

(क) शतपथब्राह्मणस्य द्रष्टा कः ?

(ख) देवतीर्थं किमुच्यते ?

(ग) बिन्ना का कथ्यते ?

(घ) महीदानकर्ता कुत्र व्रजति ?

(ङ) अंगारकः कः कथ्यते ?

3. सत्यम्-असत्यम् चिनुत -

5×2=10

(क) राहो स्थापना नैऋत्य दिशि कार्या।

(ख) शनैश्चरस्य पूजा दक्षिण दिशि विधेया।

(ग) भौमः सोमपुत्रः कथ्यते।

(घ) यजुर्वेदस्य एकदेशाध्यायी नचिकेता कथ्यते।

(ङ) रणार्जितम् धनम् शूद्रस्य देयम्।

4. अधोलिखितानाम् रिक्तस्थानानाम् पूर्तिं विधेयाः —

5×2=10

(क) उपनीयं गुरुः शिष्यं शौचाचाराश्च शिक्षयेत् ॥

(ख) गुरवे तु वरं दत्त्वा नीत्वा ह्यभयमेव वा ।

(ग) जलं पिबेन्नांजलिना न र्याधितैर्वा न संविशेत् ॥

(घ) अजिनं मृतशय्यां च भूयः पुरुषो भवेत् ।

(ङ) चतुरस्त्रां चतुष्कोणां पद्मिनीपद्मसन्निभा ॥

5. युग्ममेलनं कुरुत —

5×2=10

(क) शतक्रतुः

(1) काश्यपः

(ख) आदित्यः

(2) गुरुः

(ग) सौराष्ट्रे

(3) नीलकण्ठभट्टः

(घ) दानमयूख

(4) इन्द्रः

(ङ) वेदज्ञज्ञानदाता

(5) शनैश्चरः

6. लघूत्तरीयप्रश्नाः समाधेयाः —

5×6=30

(क) कति धान्यानि ?

(ख) काञ्चन दानस्य किम् फलम् ?

(ग) तिलधेनु दानस्य फलं लेख्यम् ।

(घ) कश्च प्रतिलोम विवाहः ?

(ङ) कानि धर्मस्य चतुर्दश स्थानानि ?

7. दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः —

2×10=20

(क) भक्षाभक्ष्य पदार्थानां विवेचनं विधेयम्।

(ख) याज्ञवल्क्यस्य संस्तवो लेख्यः।

अथवा

(ग) गृहस्थाणाम् धर्माः प्रकाशनीयाः।

(घ) वशिष्ठस्य परिचयो देयः।